

KDOR UBIJA, JE TUDI SAM MRTEV

JANEZ GRILJ

S spominsko mapo, ki jo je zadnje nedeljo v Kočevskem rogu daroval ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran, smo se tudi v Cerkvi na Slovenskem spomnili žalostnih dogodkov izpred 60 let: zunajsondskih pobojev slovenskih domobrancev in drugih zamolčanih žrtev bratomorne vojne in revolucije. Kratka brezna Kočevskega roga in opušteni rudniški rovi okoli Hrastnika so vedno nema priča strahotnega zločina. Razstava zgodovinarja Mitje Ferencja v Celju govori o 400 odkritih večjih ali manjših grobiščih zamolčanih žrtev revolucionarnega nasilja. Vsaj 100 naj bi jih bilo še neodkritih.

Zločin, ki se je leta 1945 zgodil na Slovenskem, je straten. Osvobojena Evropa se je veselila zmage nad nacizmom, dežele, ki so prišle pod Sovjetsko zvezo in njene satelite, pa je zagrnila senca smrti. Tudi Slovenijo. Sledil ji je molk, ukazan od oblasti in posledica strahu. Ljudje so čutili, da je oblast, ki je izvrnila takšno morijo, zmožna vsega. Velik del slovenskega naroda je edino uteho in upanje našel v molitvi. Drugi so se prepustili slavju revolucije. Hvalili so komunizem in si nabirali privilegije. Razdvojeni narod. Posledice čutimo še danes.

Zgodovinska izkumna uči, da resnice ni mogoče utajiti. Končno vedno pride na dan. Tudi pri nas se je to zgodilo, sicer počasi in polagoma, a vendar. Pobite in zamolčane žrtve so se začele vedno glasneje oglašati in se počasi vračati. V nedeljo, 8. julija 1990, se je pri mami zadumici ob grobišču Pod Krenom v Kočevskem rogu zbralo več kot 30.000 žalujočih sorodnikov. V letih, ki so sledila, se je marsikaj spremenilo na bolje. Od tako opevane revolucije je ostalo bore malo, samo surovo nasilje. Sramujejo se je celo njeni nosilci in dolgoletni častilci, zato bi jo najrajši utajili.

Povojni poboji danes niso več samo napaka zmagovite strani, ampak zločin in hudodelstvo. Genocid so povzročili ljudje z imeni in priimki. Prvi ovadbi bodo sledile druge. Slovenija postaja pravna država, ki spojuje civilizacijske norme, v nasprotju z nekdanjo skupno jugoslovansko državo, ki je v Srebrenici v Bosni in Hercegovini še pred desetimi leti ponovila genocid. S to razliko, da so ubijanje nedolžnih bojnopoljskih žrtev posneli s kamero. Ob teh posnetkih si lahko le predstavljamo pobijanje poleti 1945 v Kočevskem rogu, v okolici Hrastnika in drugod.

Po 60-ih letih se upravičeno sprašujemo, kako preseči spiralo zla, ki se vedno čuti v našem narodu, in kako graditi prihodnost, ki bo drugačna in lepša. Odgovor nam nakazuje veličastni mozaik, delo jezuita p. Marka Rupnika in njegovih sodelavcev, ki odslej krasi kapelo ob grobišču v Kočevskem rogu. Umetnik nam je z njim spregovoril o krščanskem premagovanju zla, ki temelji na Kristusovem odrečenju. Mozaik se začne s prizorom Pilatove sodbe, ki, kot že tolikokrat v človeški zgodovini, obsodi nedolžnega, izpusti pa zločinca. Kristus stopi na njegovo mesto, prevzame njegovo krivdo, da bi lahko tudi zločinec, če se pokasa svojih grehov, stopil v svobodo božjih otrok. Slovenskim ženam je namenjen osrednji prostor v božjem kraljestvu: vdovam, ki niso smele vedeti ne povedati, kje so njihovi možje, materam, ki so bile v ideološki vihuri postavljene v precep, saj so imele enega sina na eni strani in drugega na drugi. Moška na mozaiku sta prisposoda tistih, ki so, umirajoči, odpustili in molili in svoji smrti ter trpljenju dali duhovni smisel. Eden, prestreljen od krogel, steguje roko proti prihajajočemu, skesanemu zločincu, da ga posadi za mizo. Kdor ubija, je tudi sam mrtev. V Kristusu pa lahko oživi. Kristus skupaj z Marijo streže pri mizi z vinom in s kruhom. Vrč drži v bližini poveščane rane, kar nas spominja, da gre za njegovo kri, njegovo življenje in odrečenje. Prva velika umetnina slovenske sprave!

Duhovno sporočilo Rupnikovega mozaika je v svojem nagovoru povzel tudi nadškof Alojz Uran in verne ter vse druge ljudi dobre volje povabil k preseganju razdeljenosti in k lepši prihodnosti. Cerkev je tudi tokrat prehitela politiko, ki se ni zmožla jasne obsodbe povojnih pobojev in revolucije, ki bi premostila bolečo razdvojenost in ponudila izhodišča za njeno preseganje.

Po Družini

Žalna slavnost v Teharjih

V soboto, 11. junija, je bila državna žalna slovesnost v Spominskem parku Teharje kot osrednjem državnem spomeniku doslej zamolčanim žrtvam povojnih pobojev. Udeležil se ga je tudi predsednik republike Janez Drnovšek, ki je v nagovoru dejal, da je prišel čas za odpustanje in spravo. „Nikoli več se ne sme zgoditi, da bi Slovenec pobijal Slovenca. Dogajanja v drugi svetovni vojni in po njej ne smemo nikoli pozabiti. Poklonimo se žrtvam. Vrnimo jim dostojanstvo vsaj v smrti. Naj nam bo njihova smrt v večem opomin,“ je poudaril. Žalne slovesnosti v Spominskem parku Teharje se je udeležil tudi predsednik vlade Janez Janša, ministri v slovenski vladi ter diplomatski zbor.

Drnovšek je v govoru izpostavil,

da nam življenje danes in v prihodnosti ne sme biti obremenjeno s preteklostjo in starimi zamerami. Mora pa temeljiti na resnici, tudi na resnici o tem, kaj se je na Teharjih zgodilo pred 60 leti. Kot je dejal, moramo spore urejati le na miren način z demokratičnim dialogom in pravnimi sredstvi.

So pretekli komunistični režim v Sloveniji res spremenili svoje gledanje na preteklost? Se res kesajo in priznavajo krivdo za poboje? Mirno lahko dvomimo v njihovo iskrenost, ko vedno govorijo o „junakih bojih proti okupatorju“ in o „domačih izdajalcih“. Tako tudi Drnovšek, ki se je v Teharjih takole spomnil tistih, ki so biti ubiti brez ugotavljanja krivde, brez sodnih procesov in so zakopani po številnih grobiščih v Sloveniji: „Desetletja smo

proslavljali samo svetle zmage nad okupatorji in domačimi izdajalci, temne strani revolucionarne zmage pa so bile zamolčane.“

„Ta zločin ne bremeni številnih partizanov, - je nadaljeval - ki so se hrabro borili proti okupatorju in tisoči plačali s svojim življenjem. Ta zločin prav tako ne bremeni večine ljudi, komunistov, ki so si želeli bolj pravične družbene ureditve. Bremeni pa revolucionarne voditelje, ki so brez vesti bili pripravljani pobiti na tisoče ljudi, ne glede na njihovo dejansko krivdo,“ je dejal. Revolucionarni voditelji pa imajo priimke in imena, pa jih nihče ne izreče. Odpustanje je dejansko in sprava res potrebna. A le na podlagi vse resnice in izvajane pravice. Vse ostalo je iskanje pozabe, ki se je slovenski narod ne more privoščiti.

Moj oče

Tretjo nedeljo v juniju obhajamo v Argentini „Dia del padre“ - Dan očeta. Prihodnjega 25. junija pa bo poteklo 60 let, odkar je komunistični režim v Sloveniji dal ustreliti pisatelja Narteja Velikonja. Združujemo oba datuma in objavljamo del spisa „Moj oče“, ki ga je kot uvod v knjigo Ljudje objavil pisatelj sin, dr. Jože Velikonja.

„Sinu pač ne bo težko pisati o očetu, komu ne, če ne sinu!“ Zdi se mi, da je marsikdo tega mnenja; priznati moram, da mi je o svojem očetu vendar dvakrat težko pisati.

Delali smo mu krivico, pa so prehitro okrajšali njegovo življenje, da bi jo mogli popraviti. Trdim to predvsem zase. Kaj naj bi bil za mladega fanta oče, ki mu je polmrtva roka visela ob boku, ki se je s palico lovil po cesti, oče, ki je sam trdil, da pije, da je pisatelj, a niti tolske naloge ni spisal za „odlično“. Naloge namreč, ki jo doma sestavi sinu, a je profesor v toli ne oceni najbolje. Pisatelj, o katerem se niti v toli nismo učili, pisatelj, ki je moral

svoje knjige sam zalagati.

Do spomnjanja očeta sem se prikopal med vojno, do njegove prave cene šele po njegovi smrti.

Za nas je bil pač naš oče nekaj posebnega, a meni ni bilo popolnoma razumljivo, kaj naj bi to bilo. Da je nekaj pomenil,

sem presodil po drugih. Posebno takrat, ko sem kot študent potoval po Primorskem in je bilo dovolj, da sem povedal, čigav sem, da so mi bila povsod vrata odprta.

Ko je bil bolan, dolgo časa sam ni mogel pisati. Zato smo hodili v bolnišnico in pisali, kar nam je narekoval. To naj bi bil pisatelj, ki mu stavek, zapisan tako, kot ga je narekoval, prebran ni bil več dober; pa ga je bilo treba spreminjati, popravljati, napisati dvakrat ali trikrat! Misli brez reda, brez očitne zveze, domislisce brez nog in glave, ob tem sem očeta spoznaval, nižje tolec, in nisem prav cenil tega dela.

Potem so očeta v zagrebški kliniki toliko pozdravili, da je spet shodil. O počitnicah smo hodili na izlete. Pa je hotel z nami. Danes razumem in vem, takrat tega nisem. Takrat smo morali zaradi njega hoditi bolj počasi. Zina mu je pomagala, jaz sem pomagal mami. Bolje je bilo, če smo hodili sami. Hitreje smo hodili, pa manj

po poteh in stezah, več po drčah in po celem. Z njim ni bilo mogoče. Bil nam je v napoto. Danes mi je žal, danes razumem in občudujem njegovo voljo in moč, da je napol hrom lezel z nami na Osolnik nad Loko, na Sveto Katarino, na Šmarno goro in na Krvavec. Na Triglav smo šli brez njega. A z nami je hodil na Golake, na Čaven in na Kucelj ter z nami romal na Sveto goro, hodil po Angelski gori — po svetu njegove mladosti in njegovih povesti. Hodili smo bolj počasi, posebno takrat, ko smo ponoči lezli na Čaven, da smo bili pred soncem nad Vipavsko dolino, občudovali zástavo in vzhajajoče sonce.

Danes, ko boljše poznam vse, kar je napisal, ko sem pretehtal njegovo življenje in delo, se čudim in težko razumem, kje je našel to moč, prezgodnji starček, v mladem telesu. Hotel je biti z nami, živeti z nami in ob nas, v nas je hotel ohraniti čim večji del sebe; tega bi ne mogel, če ne bi bil z nami ...

Kardinal Ambrožič - zlatomašnik

Torontski nadškof in kardinal dr. Alojzij Ambrožič je v preteklem tednu obhajal zlato mapo. Pri Mariji Pomagaj v Torontu je bila slovesnost v soboto, 4. junija, ob 17. uri. K tej sveti mami so bili povabljeni tudi Slovenci iz Novega Toronta - iz župnije Brezmadežne, iz župnije svetega Gregorija iz Hamiltona in iz Ontarijske okolice.

Pri mami sta pela zbora Marije Pomagaj in Brezmadežne, slovesnost pa so polegale narodne note. S kardinalom je marševalo šest duhovnikov: iz Slovenije so prišli Jože Pegan, Ivan Gregorc in Lojze Fur-

lan, somarševali pa so Ivan Plazar, France Turk in Tine Batič.

Pri pridigi je kardinal opisal svojo življenjsko pot - novo mapo je daroval prav pri Mariji Pomagaj. Vsem se je zahvalil za molitve, dobra dela in za ohranitev vere. Posebno zahvalo pa je izrazil svojim sorodnikom, ki mu vedno stoji ob strani.

Po mami je bil kratek program: zapele so pevke zbora gospoda Zrnca. Gospodinje so poskrbele za pogostitev in nasitile kar dve dvorani. Po več kot tirihih urah smo se rojaki poslovili in bili Bogu hvalni za praznovanje z željo, da bi kardinal ostal med nami še na mnoga leta.

V sredo, 8. junija, ob 10. uri pa je kardinal Ambrožič zlato mapo obhajal v katedrali svetega Mihaela v Torontu. Ob slavljenju se je zbralo 22 škofov in več kot 200 duhovnikov ter povabljeni gostje, pel je pevski zbor šole svetega Mihaela, slovesnost pa je polegala Trillium brass.

Pri pridigi je kardinal opisal svojo življenjsko pot: kako je z družino zapustil domovino, preživel in se šolal v Avstriji; predstavil je svojo pot v Kanado, odločitev za duhovniški poklic,

študij v Nemčiji in Rimu - pot škofa, nadškofa in kardinala. Za vseh teh 50 let je hvaležen Bogu, družini in vsem vernikom. Tudi navzoči smo bili za ta dogodek hvaležni Bogu.

Po mami smo se lahko z njim srečali pri kosilu. Obujali smo spomine tudi na tiste, ki jih ni več med nami in žal nam je bilo, da je naša domovina Slovenija po koncu vojne izgubila toliko poštenih, vernih in izobraženih ljudi. Bog daj kardinalu, ki je ponosen na svoje korenine, blagoslova, zdravja in veliko uspeha v prihodnje.

Emma Pogačar

Škofijski pastoralni dan

(OD NAŠEGA DOPISNIKA)

Na podlagi sklepov Sinode slovenske Cerkve naj bi v letomnjem letu škofije pripravile srečanje svojih vernikov. Tako so se sredi maja v Postojni zbrali verniki iz koprške škofije, prvo soboto v juniju pa mariborske in ljubljanske.

Ljubljanska nadškofija je imela srečanje v Stični, v prostorih cistercijskega samostana. Na dvorišču je z molitvijo in petjem (vodil ga je prof. Marko Bajuk) bil uvod v glavni del srečanja. Začetni nagovor bi moral imeti p. Cantalamessa, ki je dolga leta bil vodja duhovnih vaj v Vatikanu. Nekaj dni pred pastoralnim dnevom je pa sporočil, da je zbolel. In tako smo presečeni čakali, kaj bo, kdo ga bo nadomestil. Organizatorji so se znatno in povabili p. Marka Ivana Rupni-

ka, ki jih je rešil sitne zagate. Sveti Duh je imel važno mesto v govorih p. Rupnika, zato si upamo trditi, da je tudi On posegel, da je prišlo do zamenjave. Njegova izvajanja so poslušalci navdušeno prekinjali s ploskanjem.

Potem smo se preselili na samostanski vrt, kjer so se že igrali otroci. Za odrasle je bilo pod tloris pripravljene sedemnajst delavnic, v katerih so se obravnavala verska, vzgojna, družinska, polska, misijonska in še druga vprašanja, ki so aktualna v župnijah ljubljanske nadškofije. Organizatorji so ocenili, da se je dneva udeležilo okoli tisoč oseb, kar je lepo presegle njihova pričakovanja.

V opoldanskem času so si prisotni poiskali hladno

senco pod drevesi, strehami ali za zidovi, saj je sonce lepo pripekalo („Argentincem“ se je zdelo lepo vroče, „domačini“ so pa trpeli „neznosno vročino“...) Veliko znancev smo srečali, tudi preseljencev iz Argentine je bilo lepo številno: med udeleženci, organizatorji in domačini (mislim na brata Frančiška).

Martino je v družbi 240 duhovnikov daroval nadškof Alojz Uran, prepevali so pa pevci iz raznih župnijskih zborov pod vodstvom skladatelja Jožeta Tromba. Svečanost se je zaključila s procesijo z Najsvetejšim, ki so jo po gosto zasedenem dvorišču izvedli škofje z ministranti in predstavniki stanov in navzočih.

Po verskem obredu pa ni bilo vsega konec. Prišel je čas družabnosti, za kar so stiski varčani pripeljali nekaj voz hrane in pijače, na odru pa so se pojavili godbeniki in glasbene skupine ter tako pričeli „žurko“.

Tudi v Mariboru je bilo „pestro“. Zbralo se je 6.000 vernikov. Tam so začeli že v petek zvečer, udeleženci so prespali po mariborskih domovih, naslednji dan pa obiskali katero od trestdesetih delavnic. Njihov pastoralni dan je imel tudi portni del: dekanijske ekipe so tekmoval v nogometu in odbojki. Vrhunec je predstavljala nogometna ekipa duhovnikov Pax (med najbolj navdušenimi je Toni Burja), ki se je pomerila z veteransko reprezentanco Slovenije. Kaže, da veterani niso preveč veterani, saj so zmagali 3:1. Zaključek je bil na istem stadionu, kjer so verniki sodelovali pri zaključni maši s škofom Francem Krambergerjem, ob somatevanju 180 duhovnikov.

Letomnji škofijski pastoralni dnevi so uspeli, kar je velik korak na poti k vseslovenskemu pastoralnemu dnevju, ki bo v letu 2007.

GB

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

S polno paro tako vlada kot opozicija nastopata volilno pot. Zapadel je prvi rok volilnega koledarja in so tudi že oklicani nekateri kandidati. Do oktobra se bomo lahko do siteda najedli „volilnega golaža“.

Za vsak slučaj. Preteklo sredo 8. junija je zapadel prvi rok koledarja. Do tega dne so se morale pred volilnim sodiščem vpisati vse stranke, ki imajo namen, da se predstavijo na oktobrskih parlamentarnih volitvah. Vsa politična srenja je pazljivo sledila postopku. Po zaključku se je pojavil podatek bistvene važnosti v zapletenem položaju peronizma: iz kroga Kirchnerja so v provinci Buenos Aires vpisali lastno stranko „Frente para la Victoria“. Za vsak slučaj, če bi končno dogovor z Duhaldejem propadel in ne bi mogel nastopiti pod imenom peronizma, ima predsednik vse pripravljeno za samostojno predstavitev. Gospa Cristina ima na ta način zagotovljeno kandidatno mesto pod enima ali drugim imenom.

Vrt stez, ki se cepijo. Tak je naslov ene izmed Borgesovih pripovedk. Mirno pa jo lahko navežemo na stanje v argentinski politiki, kjer se kopičijo razhodi, manjka pa smotrnega združevanja. Lahko bi kdo dejal, da je sredinska povezava med López Murphym in Macrijem pozitivna. Res je, a to je le volilni oportunistem, ki ima kaj malo opraviti z iskanjem nekega skupnega narodnega projekta. Nastopata celo pod različnimi imeni. Drugi bi lahko trdili, da predsednik v svoj politični projekt povezuje vrsto razkropljenih skupin. Tudi to drži, a mogočna reka, ki nastaja iz teh včasih malenkostnih pritokov je preveč raznobarna. Ne teče po naravnih strugi, temveč po umetnem kanalu, ki se lahko zruši tako hitro kot je nastal. Poleg tega, nemalokrat „krade“ vodo iz drugih področij, kot zadnji napor, da v svoje vrste pritegne oportunistične radikalne župane v provinci Buenos Aires, ali pa volilna povezava med peronisti in radikali v provinci Neuquén.

Prestolnica, zaželen plen. Priznati moramo, da je Kirchner dober političen strateg. Način, kako je prodril v provinco Buenos Aires, ki je bila smatrana za Duhaldejevo nepremagljivo trdnjavo, je naravnost blesteč. V manj peronistični a bolj zapleteni prestolnici pa se je zanašal na povezavo z „županom“ Ibarro. Ena od značilnosti mesta Buenos Aires je, da volivci menjajo svoje simpatije od volitev do volitev; so nepredvidljivi. Ibarra sicer izhaja iz protiperonistične „Povezave“ in se je uspešno rešil iz poplave De la Rujevoga

padca. Predsednik je računjal, da bo obnovitev zaveze z Ibarro dovolj močna, da tudi tukaj prepričljivo zmaga. Čisto nestrankarski dogodek, kot je bil požar v plesnem lokalu Republica Cromagnon in sledečih 193 smrtnih žrtev je bistveno prizadela politični položaj Ibarre. Že ob sami nesreči predsednik ni vedel, kaj naj stori. Prav tako ne ve sedaj. Potrebuje strukturo, kateri na čelu stoji Ibarra, obenem pa ve, da bi ta povezava težko prizadela možnost uspeha, ker župan danes uživa več antipatij kot pa simpatij. Govorilo se je celo o federalni intervenciji v mesto, na kar je bila reakcija vladnih in opozicijskih skupin tako močna, da je iniciativa takoj odnehala.

Veliko psov, malo zajcev. V tej tekmi za poslanska in senatorska mesta je ena značilnost prestolnice prav razprtost glasov. Če v večini provinc prevladuje bipartidizem (ena izjem je Mendoza, s tradicijo treh močnih strank), je prestolno mesto v tem pogledu pravi kaos. Če zapiramo, da v anketah ni vedno prednjači Elisa Carrió, jasno kažemo na raznolikost ponudb. Vlada tukaj nastopa trdno zasidrana v peronistični stranki. Da zaustavi odtok glasov je Kirchner postavil na prvo mesto kandidatov za poslance svojega zunanjega ministra. Rafael Bielsa se bo moral boriti proti voditeljici ARI, proti Macrijju, Patriciji Bullrich in še mnogim drugim. Če je v provinci Buenos Aires vse nejasno, je v prestolnici gotovo, da o kaki „prepričljivi zmagi“ vlade zaenkrat ni govora in ga verjetno ne bo.

Socialni nemiri. Mirno pot do volitev pa motijo rastoči socialni nemiri. Vlada temu pojavu ne posveča potrebne pozornosti. Morda misli napraviti red v zadnjem hipu pred glasovanjem, a to ni posrečena taktika. Ljudska nejevolja nad kaosom, ki vlada na cestah, vedno bolj naraste. Piketerom, ki so že folkloren pojav prestolnice in predmestja, so se zadnje čase pridružili razni sindikati, ki zahtevajo povrnice plač, boljše delavske pogoje, ali pa jih na cesto poženejo notranji spopadi med nasprotnimi voditelji. Položaj v CGT se tudi ta teden ni uredil. Čeprav Moyano pridobiva na moči, bo še kar nekaj krvi preteklo, preden bo položaj glavnega tajnika dokončno rešen.

Papež v Argentino? Ta teden se je pojavila možnost, da čez dve leti Benedikt XVI obišče Argentino. V letu 2007 bo namreč potekalo Peto glavno zasedanje Latinskoameriške škofovske konference. Srečanje pripada Južni Ameriki, in ker je Brazil že bil gostitelj, je Argentina na prvem mestu med kandidati.

VTISI IZ SLOVENIJE

Povezovalna pot treh svetih (3)

(OD NAŠEGA DOPISNIKA)

Končno smo se odpeljali proti prvi postaji namnega romanja. Iz Gorice se pot vije že po furlanski ravnini. Kako živ je še spomin na dogodke v prvi svetovni vojni, ko je dvanajst sotkih bitk opustilo pokrajino, ljudi pa prisililo v begunstvo ali smrt, je dokazal tretji nam vodnik, Matjaž, ki je posredoval marsikateri podatek o tem strahotnem času. Naslednji dan je kar med hojo romar Janez kdaj pa kdaj malo popraskal s pohodno palico po tleh ali po kaki prranji ob poti, pa je hitro odkril majhne sledove vojne - prapnele bogve čigave granate ...

Pa je Matjaž tudi povedal o v Italiji edini dvojezični polji v Špetru Slovenov, kjer so s poukom začeli pred dvajsetimi leti in trestimi učenci, se dolgo vrsto let borili za subsistenco, saj jo je italijanska država priznala in sprejela pod okrilje državnega polstva pred nedavnim, - zdaj se pa lahko pohvali z 230 učenci in čez 30 učnih moči. Otroci se isto stvarino učijo dopoldne v enem, popoldne pa v drugem jeziku. Sam se že tri leta vsak dan vozi iz Gorice in poučuje verouk.

STARA GORA/CASTELMONTE/MADONE DI MONT

Pa smo prišli! Z rahlo zamudo zaradi pozabljenega križa smo pohiteli po stopnicah do žive Marije, kot imenujejo kip v romarski cerkvi, kjer nas je že čakal oče kapucin z marto. Kapucini so tu že od leta 1913. Sicer je martnik obžaloval, da ne zna slovensko, smo si pa bratsko razdelili berila, petje in druge molitve. Ob koncu smo poslušali še pismo videmskega nadškofa in po martniku prešli tudi njegov blagoslov za srečno pot. Tudi križ je dobil svoj žegen.

Legenda o Stari gori je povezana z drugo iz Čedadada. Marsikdo pozna čedadski Hudičev most čez Nadižo. Ker meščanom ni uspelo dokončati mostu, se je hudič ponudil,

da ga zgradi. Za plačilo si je izgovoril prvo durjo, ki bo šla čez most. Res ga je naredil, prebrisani Čedadci so mu pa poslali čez most najprej — psa! Hudič pa naj bi z mosta tudi Marijo izzval, kdo bo prej na gori. Kdor zmaga, dobi v posest mesto. Marija je kar poletela in le enkrat stopila na tla sredi pobočja. Njena stopinja naj bi ostala vtisnjena v skali, na vrh pa je prišla prva. Hudič ni prenesel poraza, zato se je pogreznil v pekel, za njim pa je ostala luknja, ki ji krajanji v furlanščini pravijo „buco del diaul“.

Kraj naj bi že v prazgodovini bil utrjen. Kasneje so na njem bivali puščavnik, kot romarski kraj pa je zaslovel že v srednjem veku. Zdaj je to s kamnom pozidan 618 metrov visok grič, do katerega smo prišli (se pripeljali) brez posebnega napora.

A ni bilo dosti časa za poglobljanje v zgodovino ali v arhitektonske posebnosti svetišča, ki ima tudi lepe freske. Na njih so naslikani angeli, ki so spremljali Jezusa od oznanjenja dalje. Nekaj slikanja, hitri obisk prostorov, ki imajo na vratih oznako W.C., potem pa v vrsto, da se potejemo, saj so se nam pridružili novi romarji. Devetindeset se nas je zbralo in začeli smo se pomikati proti naslednji božji poti, Marijino Celje na Ligu pri Kanalu. Kar podvizati smo se morali, ker je bilo treba prečkati državno mejo še pred tresto uro.

Zdaj gre pa za res!

GB

Sto let rojstva Miloša Stareta

Pred sto leti, 11. junija 1905, se je v kmečki družini v Dolu pri Domžalah rodil ustanovitelj našega tednika Svobodna Slovenija. Stare se je že mlad vrgel v politiko in je dosegel v Slovenski ljudski stranki, tedanji večinski stranki v Sloveniji. Tesno je sodeloval z dr. Miho Krekom. Leta 1938 je bil izvoljen za državnega poslanca v Beogradu.

Druga svetovna vojna mu je prekrizala pot v bodočnost. Ni pa ustavila njegovega dela za slovenstvo. Prešel je v ilegalo in že novembra 1941 pričel izdajati podtalni list, kateremu je dal ime Svobodna Slovenija. Na straneh te ilegalne publikacije se je boril proti okupatorju in proti komunističnim revolucionarjem. Zato se je moral skrivati pred obema. Pozneje so komunisti nanj pripravljali atentat, ki pa ni uspel. Stare je končno moral bežati iz Slovenije kot veliko drugih. Najprej je bil v Trstu, nato pa je odšel v Rim, kjer je sodeloval pri delu v slovenski pisarni.

V Argentino je prišel proti koncu leta 1947. Najprej moral preživljati z ročnim delom, takoj pa je začel delovati tudi v organiziranju slovenske skupnosti. Gotovo je bila njegova vizija begunstva pravilna. Vedel je, da je treba begunce združiti in jih držati skupaj. Združil jih je najprej s političnim delom v nadaljevanju SLS. Ima pa pokojni Miloš Stare tudi bistvene zasluge za ustroj naše skupnosti. Postal je soustanovitelj in prvi predsednik Društva Slovencev (danes Zedinjena Slovenija), ki je družilo vse tukajšnje begunce ne glede na njih politično mišljenje. Ve čas svojega delovanja v

društvu je tudi z vso močjo podpiral organiziranje naših tečajev.

Pa nekaj je uvidel: razprtili smo se po milijonskem mestu, nismo več živeli v bližnji sosesčini kot prej v

domovini ali po taboriščih, ampak zelo narazen. Da se obdrži skupnost, je nadaljeval s svojim medvojnim listom — Svobodna Slovenija. Vsebinsko je sicer moral spremeniti razmeram primerno; a tirnice njegovega lista so bile iste, po katerih se danes vozi naš tednik — informacije iz Slovenije, ideje demokracije in svobode, upanje na svetlejšo prihodnost, povezavo med nami, poročanje o našem delovanju in prireditvah ter obveščanje o prihodnjem delovanju.

S tem so on in njegova ekipa bistveno pomagali, da smo ostali povezani, bili dobro informirani. List je počasi pričel postajati nepogrediv, če je kdo hotel ostati zaveden in

delaven Slovenec.

Poročila o Sloveniji so se takrat bolj malo pojavljala v svetovnem časopisu, zato je, sicer s težavo in zamudo, dobival dnevnik iz Slovenije. Iz njih je lahko zvedel najprej on, potem pa drugi bralci, za razvoj v domovini. Z načelnimi članki nam je kazal pot v demokracijo, končno tudi v svobodno Slovenijo, prikazoval je zločine komunizma tako nad domobranci kot nad civilisti, ki so mislili drugače. Poskrbel je za poročanje o naših prireditvah in kulturnem delu, ki ga je bilo veliko. Poskrbel je za obvestila o osebnih novicah, rojstvih in smrtih, o resnih predavanjih in zabavah. Vse to je delal po svoji službi, se dogovarjal s sodelavci tukaj in po svetu, tako da smo bili tesno povezani med seboj.

Dosegel je, da so po smrti starev naročali in brali list mlajši, tu rojeni, tako da se veriga nadaljevanja Slovencev v Argentini ni pretrgala. Danes je večina bralcev že tukaj rojenih, pa znajo in berejo slovensko. In to je sedaj, po šestdesetih letih. Ista načela, enaka bralci, drugi sodelavci.

Še sedaj, ko se marsikdo odloča za povratek-preselitev v Slovenijo, je to vsaj delna zasluga Svobodne Slovenije, ki jim je prikazala domovino in položaj tudi danes.

Gotovo je Stare morda imel nasprotnike v svojem predvsem političnem življenju, a proti časopisu ni bilo resne besede. Tudi sedaj Svobodna Slovenija stoji trdno na svojih načelih in idejah, s katerimi soglasi večina rojakov tukaj.

Preživljamo krize, peto slovensko, a vztrajamo na poti, ki nam jo je on začrtal. Seme, ki ga je zasejal Miloš Stare, se živi in raste ter nas druži v eno.

TD

Bernarda Fink, zvesta sama sebi

Pred dnevi je izšel v največjem argentinskem dnevniku **La Nación** daljši članek o naši pevki svetovnega slovesa Bernardi Fink, ki ga je poslala dopisnica iz Berlina Cecilia Scalis: **Bernarda Fink, zvesta sama sebi.**

Pogovarjala se je s pevko v Berlinu ob snemanju njenega albuma pesmi raznih argentinskih skladateljev folklorne. Z njo je snemal tudi njen brat Marko ob spremljavi pianistke Carmen Piazzini.

Bernarda Fink je v članku označena kot „ena najboljših mezzosopranistk na svetu“. Poudarjeno je, da je izšla iz družine slovenskih emigrantov, omenjena njena življenjska pot in njeni glasbeni uspehi. Med njenimi odlikami so značilni njen glas ter interpretacijska sposobnost različnih stilov in repertorijev. Označena je tudi kot odlika njena osebnost.

Po dolgem času poje sedaj v CD Mozartovem Lucio Sullu, s čimer je zelo zadovoljna.

Bernarda je izjavila, da si je z leti in s delom dobila pravico izbrati operne točke. O moderni operni dejavnosti je pa kot mati mnenja, da je treba nuditi poslušalcem nekaj eksotičnega, v klasični obliki.

Ob kakem novem vabilu za petje se najprej vpraša, ali je delo primerno za njen glas, ali se lahko identificira s tekstom, kdo dirigira in kdo so pevci.

O svojem delu pravi, da sta podlaga vedno talent in delo; imeti je treba ponižnost, poslušati napotke, obenem pa biti neodvisen in imeti definirano osebnost.

Članek se konča s kratko omembo novega albuma, argentinskih avtorjev romantične folkloristike, moderne avantgarde stoletja.

Obenem pa je napovedan njen koncert dne 8. avgusta v Teatru Avenida, recital z deli Bacha, Beethovena in Brahmsa.

PRISTAVA

Nov odbor je že nastopil

V nedeljo, 30. aprila, smo po sv. maši, ki jo je daroval pater Alojzij Kukovica, imeli v spodnji dvorani občni zbor društva Slovenska Pristava.

Navzoče je naprej pozdravil predsednik Janez Jelenc. Potem pa so sledila poročila odbornikov: tajniko (Frenk Klemenčič), kulturno (Domi-nik Oblak), blagajniko (Helena Dolinšek), gospodarsko (Marko Čop) in predsedniko (Janez Jelenc).

Za tem so se zvrstila razna premišljevanja in pojasnila glede poročil, ter volitve. A, na žalost, ni bilo predložene nobene liste, oziroma odbor ni imel imena nosilca liste.

Sklenili smo, da se bo občni zbor nadaljeval v nedeljo, 29. maja in bi v tem obdobju poiskale morebitne kandidate.

V nedeljo, 29. maja smo se zopet srečali in smo si kar naprej na volitve. Odbor je predložil listo, ki ima Edvarda Kendo na čelu. Ta je pozdravil vse navzoče:

„Ko sem začel prihajati na Pristavo, sem z veseljem prijel za vsako delo. Moj pokojni tast Nande me je povabil in tako sem začel sodelovati pri odboru. Ni bilo težko, saj imam pridne in zveste prijatelje.

Nikdar pa nisem mislil, da bi stopil na tako visoko in odgovorno mesto. Hočem pomagati, imam dobro voljo, ker vem da gre za to, kar so naši z ljubeznijo stari gradili za našo prihodnost.

Upam, da mi boste vsi stali ob strani. Vi starejši, ker se moram veliko naučiti. Vi, moje starosti, ker vas potrebujem za skup-

no delo in nove ideje. In vi, mladi, ker vse to je za vas.

Vem da nam bo Bog pomagal, da bo Pristava zopet zacvetela!”

Za tem smo se vsi, po predlogu p. Kukovice, zahvalili z burnim aplavzom bivšemu predsedniku Jelencu za ogromno delo, ki ga je opravljal kot dolgotrni predsednik.

V prvi seji novega odbora, pa je bila sestavljena lista: predsednik, Edvard Kenda; podpredsednik, Andrej Golob; tajnica, Metka Kopač; blagajničarka, Helena Dolinšek, pomočnik, cont. Neško Skubic; kulturni referent, inž. Franci Schiffrer, pomočniki, Domini-k Oblak, Miha in Anka Gaser ter Sandi Gaser; tiskovni referent, Matjaž Čeč; gospodarja, Marko Čop in Igor Ahčin, pomočniki: Dani Čop, Tomaž Maček, inž. Franci Gričar, Polde Golob, Marko Jerovšek, Rudi Gričar in Danijel Boh; folklorna referentka, Adrijana Ahčin; mladinska referentka, Marija Čeč, pomočniki: Aleksander Zarnik, Adrijan Gaser in Martin Pavlovčič; odgovorni za spletno stran: Miloš Mavrič. Nadzorni odbor: Marjan Kopač, Janez Jelenc, Frenk Klemenčič. Uradni upravnik Društva Slovenska Pristava: cont. Andrej Kostelec in dr. Marjana Magister.

Delo novega odbora na Pristavi se je že začelo z novim zagonom. Bog daj, da se mu bo posrečilo in bo lahko izpeljal vse projekte, ki jih ima v mislih.

Tiskovni referat

NAŠA SKUPNOST ŽIVI

V četrtek, 2. junija je bil v Slovenski hiši 2. **izredni občni zbor Zveze slovenskih mater in žena.** Ob prisotnosti delegata msgr. dr. Jureta Rodeta je predsednica Zveze Pavlina Dobovžkova pozdravila vse navzoče ter jim razložila vzrok sklicanja izrednega občnega zbora. **Navzoče predsednice in zastopnice vseh krajevnih odsekov so sprejele sklep, da Zveza zaprosi pred argentinskimi oblastmi za pravno osebnost organizacije.** Sledil je razgovor z gospo Jožo Šturm „O tragičnih dogodkih v letu 1945“.

Za prvi petek v mesecu juniju so bile po naših krajevnih središčih **pobožnosti svetih ur.**

V soboto, 4. junija je bila v slovenski cerkvi Marije Po-

magaj **molitvena ura** za prvo soboto, za duhovniške in redovniške poklice. Geslo letnjega leta je: „Molite in boste prejeli“.

Prav tako to soboto je bila v Slovenski hiši **mladinska maša.** Sledilo je **predavanje** p. Alfreda Saenza. D.J.

V soboto, 11. junija je bila v slovenski cerkvi Marije Pomagaj sv. maša za pokojnega **Milosa Stareta, ob 100 letnici njegovega rojstva.** Daroval jo je msgr. dr. Jure Rode.

V nedeljo, 5. junija je bila v Slovenski hiši **žalna proslava na čast žrtvam med komunistično revolucijo na slovenskem ob 60. obletnici poboja domobrancev.** Najprej je bila v cerkvi Marije Pomagaj sv. maša z

govorom delegata dr. Jureta Rodeta. Pel je mešani zbor pod vodstvom prof. Andrej-ke Selan Vombergar. Nato je bil poklon pred spomenikom. Sledila je spominska proslava v dvorani škofa dr. Gregorija Rožmana. Slavnostni govor je bral arh. Jure Vombergar. Nato je bil odski prikaz „V znamenju križa“ - spisal Tone Rode. Režiral je Blaž Miklič, scenografijo je oskrbel Tone Oblak.

Na voljo je nova knjiga: **„Letopis 1947-1997 — 50 let slovenskega duškega pastirstva v Argentini“**, kate-tere avtor je arh. Jure Vombergar. Dobite jo v dušnopastirski pisarni.

D-ova, za tiskovni referat Zedinjene Slovenije.

Sporočamo žalostno vest, da je po dolgi bolezni, 8. junija zvečer, poginil

PRISTAVSKI OMBU

Brez tebe na Pristavi ne bo isto. Pogrešali te bomo.

Zahvaljujemo se Bogu, da ni pustil, da bi ob padcu katerega od nas pokodoval.

Zahvaljujemo se ombuju, ki nam je že od začetka stal ob strani ter osrečeval naše in naših otrok igre. Vsaka veja je imela, tudi po otroško, ime.

Pripomogel je tudi h graditvi naših družin, saj je nudil prijeten prostor za prijateljske in tudi ljubezenske pogovore.

Zahvaljujemo se mu, ker nam je služil kot oder in anfitheater.

Žaluoja pristavska družina

Argentina, Slovenija, Španija, Kanada, itd.

PISMO BRALCEV

Ob stoletnici dr. Hanželiča

Sportovani,

skrbno spremljam Svobodno Slovenijo, ki jo dobiva na g. nadkrof (prej Rode, zdaj Uran) in se potem hrani v Knjižnici teološke fakultete. Čestitam Vam za Vam nesebično delo, ki ga navdihuje samo ljubezen do domovine.

V številki 21. aprila ste objavili spominski članek ob stoletnici rojstva dr. Hanželiča. Pisec ni mogel poznati mojega prispevka: *Knjige, ki niso smele iziti* ker je bil objavljen v strokovni bibliotekarski reviji Knjižnica 2004, št. 3 — zato Vam prilagam kopijo kratkega članka, v katerem pa sem pisal tudi o Hanželičevih knjigah. V Vamem članku je zapisano: „V času okupacije je izdal Krščansko moralno za inteligenco in Družinsko vzgojo. V Argentini je napisal ... knjigo 'Name življenje' prvi in drugi del ter knjigo 'Družinska vzgoja'." Pisal sem samo o Družinski vzgoji, za katero je avtor sam v uvodu argentinske knjige napisal, „da je to povsem nova knjiga, ne ponatis ljubljanske, ki je bila dotiskana in

uničena ob prevratu leta 1945". Vsaj en izvod je vendarle ohranjen v Semeniški knjižnici. Ni pa mogla normalno iziti. Drugače je s knjigo, ki jo imenujete Krščanska moralna za inteligenco. Pod tem naslovom je ni, verjetno pa je pisec mislil na „Verouk VII“, torej za 7. razred takratne gimnazije, ki je izšel v Ljubljani leta 1943 in obravnava moralno katehetsko snov. Morda so takratni dijaki temu rekli „moralna“, vendar v uvodu v knjigo te besede ni. Opozorim pa na napako glede njegove knjige *Name življenje*, ki je enotna knjiga, oznaka prvi in drugi del pa velja za Družinsko vzgojo, ki je bila v ljubljanski izdaji enotna knjiga, v argentinski pa je v dveh zvezkih.

Naj te pripombe, ki zanimajo bolj bibliotekarje, ne zmanjšajo pomena opozorilnega članka, ki sem ga bil vesel, ker sem pred nekaj časa pri nas opozoril nanj, ker ga res nihče ne omenja. Hvala.

Lepo pozdravlja in želi veliko vneme pri delu
dr. Marjan Smolnik
Ljubljana

RAZMIŠLJANJE

In rekli smo O.K.

Pred časom je Jane Clayson v zelo gledanem ameriškem TV programu „Early show“ vprašala hčerko Billa Grahama v zvezi z atentatom 11. septembra 2001, „Kako more Bog dopustiti kaj takega?“

Odgovor je bil: „Prepričana sem, da je Bog nad vsem tem zelo žalosten, prav tako kot smo mi. Vendar smo dolga leta pripovedovali Bogu, naj gre iz naših vol, naj gre iz naše vlade in naj se umakne iz našega življenja. In menim, da se je kot pravi gospodar res mirno umaknil.“

Kako naj zdaj pričakujemo, da nam bo dajal svoj blagoslov in varstvo, če pa smo malo pred tem zahtevali, naj nas ne moti? Nekaj primerov:

Pričelo se je, ko se je Madeline Murray O'Hare, članica ameriškega Kongresa, ki je bila žal kasneje umorjena, pritožila, da ne želi molitve v naših volah. In rekli smo OK.

Potem je neki ameriški senator predlagal, da je bolje, če v volah ne bi brali Svetega pisma, tistega Svetega pisma, ki uči: ne ubijaj, ne kradi, ljubi svojega bližnjega kot sebe. In smo rekli OK.

Potem je rekel dr. Benjamin Spock, naj ne kaznujemo otrok, kadar se slabo obnašajo, da se ne spridi njihova krhka osebnost in ne rani njihovo samozavest. Rekli smo, da mora strokovnjak že vedeti, o čem govori, in smo mu pritrdili. (Dr. Spockov mladoletni sin je naredil samomor.)

Nato je nekdo rekel, naj učitelji in predstojniki ne kaznujejo naših otrok, če se slabo vedejo. In polski upravitelj so rekli, naj noben član njihove

ustanove ne kaznuje učencev, če se slabo obnašajo, da ne pride tola na slab glas in da je stari morda ne bi tožili. Seveda niso razlikovali med discipliniranjem in poniževanjem ali pretepanjem. In mi smo rekli OK.

Potem se je nekdo spomnil in je rekel, naj naše hčere naredijo splav, če to hočejo, in ker gre za zasebno zadevo, naj tega niti ne povedo staršem. In rekli smo OK.

Potem so nekateri člani poljskih svetov predlagali, ker so fantje pač fantje in ker bodo, tako ali tako, delali kar hočejo, da jim damo kondome v vol, da se bodo zabavali kot jih bo volja, staršem pa o tem ni treba praviti. In pristali smo, OK.

Potem so izjavili nekateri najvišji izvoljeni predstavniki, da ni važno, kaj kdo počne v zasebnem življenju, da le opravi svojo službo. In pritrdili smo rekoč, me ne briga, kaj kdorkoli - celo predsednik države - dela v zasebnem življenju, dokler imam jaz delo in je ekonomija v redu.

Potem je nekdo rekel, natisnimo revijo s slikami nagih žensk in recimo, da je to resnično in globoko cenjenje ženskega telesa. In smo pritrdili OK.

In nato je nekdo drugi naredil pri tem "cenjenju" korak naprej in pričel objavljati slike golih otrok, z naslednjim korakom pa jih je predstavil vsemu svetu na internetu. In rekli smo OK, pravico ima do svobodnega izražanja.

In potem je rekla industrija, ki se ukvarja z razvedrilom, naredimo TV programe in filme, ki bodo posprevali nasilje, razbrzdano spolnost, skrunjenje. Snemajmo glasbo, ki bo opogumljala posilstvo, nasilje, uporabo mamil,

umor ali samomor in satanizem. In rekli smo, saj gre le za zabavo, ki nima slabih posledic, ker je tako ali tako nihče ne vzame resno. In pustili smo, da gredo stvari naprej.

Zdaj pa se sprajujemo, kako to, da današnja generacija nima vesti, kako da ne loči med dobrim in slabim, in kako, da je ne moti pobijanje neznancev ali sorodcev ali samih sebe.

Če bomo o tem dolgo in temeljito premisljali, se nam bo verjetno posvetilo, da žanjemo, kar smo sejali.

In če zaskrbljen dijak vpraša: „Ljubi Bog, zakaj nisi rešil uboge deklice, ki so jo ubili v razredu?“, utegne dobiti od Boga naslednji odgovor: „Dragi zaskrbljeni dijak, meni vstop v volo ni dovoljen.“

Res je čudno, kako ljudje zavračajo Boga, potem pa se sprajujemo, zakaj gre svet k vragu.

Čudno, kako verjamemo časopisom, pa dvomimo nad Svetim pismom.

Čudno, kako nekateri trdijo „jaz verujem v Boga“, toda sledijo Satanu, ki pravzaprav tudi „veruje“ v Boga.

Čudno, kako smo hitro pripravljene soditi, a ne želimo, da nas drugi sodijo.

Čudno, kako smo urni za pošiljanje smernic po internetu, ki se potem priirijo kot požar, ki po dobemu po isti poti kako misel o Bogu, se radi obotavljamo in dvakrat pomislimo preden jo pošljemo naprej.

Čudno, koliko pohotnega, surovega in prostanskega kroži po elektronski poti, medtem pa je javno govoriti o Bogu v vol ali na delu prepovedano, da ne bi kršili svobode drugih.

Čudno, kako smo vneti kristjani ob nedeljah, a smo nevidni kristjani ostali del tedna.

Čudno, da nas zelo skrbi, kaj mislijo o meni drugi ljudje, ne pa, kaj misli o meni Bog.

(Po Catholic.net)

ŽENA IN NJEN SVET

Slovenska žena v sliki in likovnem ustvarjanju ⁽¹⁶⁾ - Tilka Močnik

Slikarka Tilka Močnik se je rodila v Buenos Airesu 6. februarja leta 1965. Njena stara sta gospa Matilda Gromelj in Franc Močnik. Poročena je z Gregorjem Papežem, ima sina Borisa.

Pričela je svoje študije leta 1984 na umetniški vol „Escuela de Arte de Luján“ kjer je diplomirala kot profesorica vizualnih umetnosti s poudarkom na slikarstvu. Sedaj pripravlja svojo licenciaturu v vizualni umetnost na IUNA in obiskuje seminar „Pintura 1“ v vol Ernesto de la Carcova.

Na državnih volah poučuje slikarstvo in estetiko.

Sodelovala je na več skupinskih in samostojnih razstavah z risbami, slikami in tridimenzionalni tehniki reliefov v mavcu. Njena mavčna tehnika je posebna. Naredi vzorec iz ilovice, nato zalije figuro z mavcem, ko se ta posuši nastane kalup v katerega vlije ponovno mavec. Ko se to vlitje posuši razbije kalup in tako se rodijo reliefi, ki jih delno popravi in pobarva z oljnimi barvami. Tako prvotni osnutek, iz ilovice in kalup se v tem postopku morata razbiti.

V slikarstvu uporablja poleg tradicionalnih še razne materiale pesek, kamenje, mavec, lime, kartone, časopise, itd.

Razstavljala je v Muzeju de Bellas Artes „Felix Amador“ v Lujanu, v knjižnici „Florentino Ameghino“ prav tako v Lujanu, knjižnici v Bernalu, v Kulturnem Centru Marin v Mercedesu, na univerzi v Lujanu, na univerzi „Salvador“ in na občini v Pilarju.

Leta 1997 je imela prvo samostojno razstavo v okviru Slovenske Kulturne Akcije v Slovenski Hiti in na to, drugo, leta 2002.

Kritiki so pisali o njenem delu sledeče: Vsebina njenih reliefov barvanih z oljem so del njenega opusa imenovanega „Spomin v zeleni noči kamnov“. Reliefi sestavljajo tematsko vzdušje iz narave, neba, zemlje, skrajne samote človeka za nočnimi zidovi in mrzlimi cestami mesta. Poezija tihine in mir panorame, črta kot odtis, madež ali sraga, izražajo da je središče tematike človek, samota in energija ki jo izraža s delom svojih rok. V iskanju osebnega izražanja in izbire tematike potom bidimenzionalne tehnike vidimo približanje kultur Slovenije in Amerike. Nasprotje obeh kultur, preteklost in sedanost, življenje, smrt,

izgnanstvo, izguba svobode in čustev ki so največje bogastvo človeka.

Sama Slikarka Tilka Močnik v mislih na svoje delo citira V. Kandinskya „Duhovnost v umetnosti“ kjer se nanana na razlike ki jih postavimo med materijo in duhom. Umetnost pričinja pot med „Kaj“ in „Kako“. „Kaj“ ne bo več material in objekt preteklosti ampak umetnina, duha umetnosti, brez katere „Kako“ ne more imeti zdravega življenja ne oseba ne narod. Ta „Kaj“ je snov ki jo ima samo umetnost in ki jo jasno izraža na načine ki so ekskluzivno njeni. Torej umetnik naj nekaj pove, ker njegova naloga ni samo oblikovati figure, ampak jo prilagoditi vsebini. To sprejemanje umetnosti je podzavestni protest proti materializmu, ki vedno zasleduje praktičen cilj. Po drugi strani dokazuje nezrušljivo silo umetnosti in večno živo duha ki se je ne more nadomestiti.

Vsebina njenih reliefov je zelo zanimiva. Skoraj vsi so povzeti iz življenja Indijancev na severu. Obrazi njenih figur, skromnost njihovega življenja in pokrajina Prekordijere. V tem spominja na pokojno slikarko gospo Baro Remec, ki je tudi iskala motive med Indijanci.

Na zadnji razstavi pri S.K.A. je poleg reliefov razstavljala tudi tri olja. Način teh slik je pol abstrakten in pol ekspresionističen, močan in harmoničen v barvah. Na njeni zadnji razstavi je bil videti velik napredek v njenem delu. Z veseljem pričakujemo še več njenega ustvarjanja in ji želimo mnogo uspehov.

Polona Makek

Ulica tihine - Relief

Slovenska mesta skozi čas

Arhiv Republike Slovenije je pripravil katalog razstave Slovenska mesta skozi čas, s katero je oktobra 2003 v kitajski prestolnici predstavil zgodbe 16 slovenskih mest. Razstavno gradivo sta avtorja predstavila v Ljubljani.

O zgodovini Ljubljane, Brežic, Celja, Črnomlja, Idrije, Kočevja, Kopra, Kranja, Krškega, Maribora, Novega mesta, Postojne, Ptuja, Slovenj Gradca, Slovenske Bistrice in Škofje Loke od srednjega veka do konca 20.

stoletja pričajo reprodukcije 256 eksponatov.

V katalogu uvajajo osnovni zgodovinski in geografski podatki o Sloveniji. Starejšo zgodovino mest približujejo mestni in trški pečati, za vsako mesto pa so izbrali tudi listino z najstarejšo omembo trga, mesta ali mestnega sodnika ter podelitvijo oziroma potrditvijo mestnih privilegijev. Reprodukcijske si v okviru predstavitev posameznega mesta sledijo kronološko, opremljene so z naslovom motiva, navedbo vrste gradiva oziroma tehnološke izdelave, časa nastanka in nahajališča originala. Časovni lok pri vsakem mestu skleneta sodobni mestni načrt in novejši panoramski, navadno letalski posnetek mesta.

ANEKDOTA

Dobra karta

Pred dvajsetimi leti nam je pripovedoval gospod Rudolf Žitnik:

Rad sem hodil na počitnice k staremu atu. Bil sem njegov edini vnuk. Imel sem tri večje sestrične, ki so se same zabavale, jaz pa sem se držal starega ata.

Nekega večera stare mame ni bilo doma, zato so večerjo skuhale sestrične: čepljevo karto. Ker se jed ni dovolj hitro hladila, so skledo postavile za nekaj časa na mrzla tla v shrambi poleg kuhinje.

Takrat smo imeli navado, da smo jedli vsi iz iste sklede, ki je bila sredi mize. Pridno smo zajemali dobro

karto. Dekleta so pri vsaki žlici na vso moč hvalile: „Oj, kako je danes dobra karta!“ Kajpak so morale hvaliti svojo kuharsko umetnost. V karti so iskale čeplje.

Naenkrat ena zakriči in vrže iz rok žlico in v njej zajeto - miz V shrambi niso bile pokrile sklede in tudi mizi je bila karta vneč. Le premalo je pazila in v karti utonila. Vse tri kuharice so vrgle žlico iz rok in zbežale.

Stari ata pa je pritegnil skledo na najino stran in rekel: „Glej, kako so neumne. Dokler je bila miz v karti, je bila karta stramo dobra. Zdaj, ko pa mizi ni več notri, jim pa ni vneč. Jo bova kar midva pospravila.“

Brez zadrege sva pojedla karto in še skledo sva postrgala.

Milena

NOVICE IZ SLOVENIJE

SESUTJE LJUBLJANSKE LDS ALI NOVA STRATEGIJA?

Iz svetniške skupine LDS v ljubljanskem mestnem svetu sta v petek izstopili tri mestni svetnici Cvetka Seljak in Eva Strmljan Kreslin, ki sicer nista članici LDS, obe pa sta delovali v okviru svetniškega kluba ter se zato odločili, da svoje delo nadaljujeta kot samostojni mestni svetnici. Po marčevskem odstopu Vike Potočnik in četrtkovem odstopu Dunje Piršur Kosmač, Staneta Pejovnika, Petra Božiča, Janka Moederndorferja, Darka Štrajna ter Romana Jakiča je tako v omenjeni svetniški ostalo le šest mestnih svetnikov.

NAJBOLJŠA NA POLJSKEM FESTIVALU

Igralka Natasa Matjavec je na mednarodnem gledališkem festivalu Valise v Lomzi na Poljskem, kjer je Mini teater Ljubljana nastopil s predstavo Pravljica o carju Saltanu A. S. Purkina, prejela nagrado na najboljšo igralsko kreacijo.

„KLOŠARSKI“ ČASOPIS

Prvi slovenski časopis za brezdomstvo Kralji ulice je v prestolnici zagledal luč sveta. Časnik, ki bo v večini zajemal brezdomsko problematiko, bodo prodajali brezdomci po ceni 200 tolarjev. Prodajalcem bo od prvih desetih izvodov pripadel celoten znesek prodanega izvoda, od vsakega naslednjega pa bodo dobili po 150 tolarjev, je na povedala urednica Špela Razpotnik.

UKREPI SLOVENSKEGA „MOYANO“

Slovenski in italijanski avtoprevozniki so na mednarodnem mejnem prehodu Fernetiči zaprli mednarodni prehod, kot protest proti pobiranju pristojbine (5 evrov) za uporabo tovorniških termianov na obeh straneh meje. Protestna akcija pa se je končala po dobri uri (minila je brez prometnih zastojev na mejnem prehodu), ker so predstavniki dosegli dogovor, da se začasno ukine plačevanje pristojbin za prestop slovensko-italijanske meje.

CENA PATRIOTIZMA

Na sedežu Slovenskega svetovnega kongresa je gostoval John Earle, avtor pred kratkim objavljene knjige "The Price of Patriotism" (Cena patriotizma), v kateri govori o deležu jadralskih padalcev v boju proti fašizmu in nacizmu ter o njihovih usodah. Srečanje z njim sta pripravila klub Nove revije in Slovenski svetovni kongres.

LANI VEČ MRTVIH V GORAH

Leto 2004 ni bilo "uspešno" za Gorsko reševalno službo Slovenije (GRS), število nesreč v gorah se je namreč v primerjavi z letom poprej zvišalo z 277 na 300, za tri odstotke pa se je povečalo tudi število poškodovanih v nesrečah, je na časnikiški konferenci GRS dejal načelnik komisije za GRS pri Planinski zvezi Slovenije Toni Smolej.

NOVO PRIZNANJE KOCIJANČIČU

Letonjski dobitnik Sovretove nagrade za prevajalske dosežke je Gorazd Kocijančič za prevod celotnega Platonovega opusa. Kocijančič se kot poustvarjalec po eni strani zavestno umika v ozadje, po drugi pa bralcu tudi v prevodu načrtno odpira različne in včasih protislovne poti razumevanja. Slovenski Platon je avtorsko delo, zaznamovano z osebnostjo prevajalca, hkrati pa odprt prostor misli, ki prepričljivo posnema pomensko labilnost in večplastnost izvirnika, je zapisala žirija.

PO SVETU

ITALIJANSKI REFERENDUM NI USPEL

Italijanski referendum o omilitvi zakona o bioetiki ni uspel, saj se ga je po podatkih končnih rezultatov udeležilo le 25,9 odstotka volilnih upravičencev, je sporočilo italijansko ministrstvo za notranje zadeve. Da bi bil referendum veljaven je potrebna najmanj 50-odstotna volilna udeležba. Za veljavnost referenduma, na katerem so Italijani odločali o izbrisu pririh členov omenjenega zakona, ki govorijo o dovoljenih načinih umetne oploditve, bi bila potrebna najmanj 50-odstotna volilna udeležba. Analitiki izpostavljajo, da rezultati referenduma kažejo na apatijo volivcev. Po njihovem mnenju pa gre tudi za posledico poziva italijanskih politikov k bojkotu referenduma. Škofi so se namreč več mesecev zavzemali za to, da bi omenjeni zakon ostal veljavni ter so zato pozivali k bojkotu referenduma. Škofi je nedavno podprl tudi aprila izvoljeni papež Benedikt XVI.

KITAJSKA: ŽRTVE POPLAV

Uničujoča poplava v osnovni toli na severovzhodu Kitajske bi lahko zahtevala do 200 smrtnih žrtev. Po uradnih podatkih je nesrečo preživelo 150 tolarjev, v času nesreče pa je bilo v stavbi 352 otrok in 31 učiteljev. Reševalci so naprej iščejo morebitne preživle. Doslej so potrdili, da je v poplavi umrlo 92 ljudi, ostale pa pogrešajo. Po večdnevnem deževju sta blato in voda v petek zalila tolo v provinci Heilongjiang. Po navedbah policije je bila voda v tolskih prostorih visoka do dveh metrov. Številni otroci so se utopili v razredih, nekatere pa je preprosto odplavilo, ko je reka Shalan prestopila bregove.

PISALI SMO PRED 50 LETI

BUENOS AIRES

MILOŠ STARE - petdesetletnik - Saj marsikdo tega skoro verjel ne bo. Še bolj se bodo začudili tisti, ki so bili predzadnje nedeljo v gledališču Smart, kjer je Miloš Stare z vso mladostno svežostjo in udarnostjo nastopil kot govornik na spominski prireditvi ter je govoril lepe spominske besede vsem slovenskim žrtvam vojne, okupacije in komunistične revolucije. Pa je le res. Miloš Stare je v soboto 11. junija t. l. dopolnil 50 let svojega življenja ...

MENDOZA

Roditeljski sestanek mendoških družin slovenske skupnosti smo imeli v nedeljo 22. maja t. l. Na durni pastir, g. Jože Horn, ki razvija med nami veliko in neutrudno delavnost, zlasti v skrbi za našo mladino, je želel skupno s starši razpravljati o perečih problemih, v katerih živijo naši otroci in dorajajoči mladi. Udeležba je bila zelo zadovoljiva, saj skoro ni bilo družine, ki ne bi bila zastopana.

V razpravi je bila predvsem poudarjena dolžnost staršev po skupnem sodelovanju pri vzgoji mladine s svojim durnim pastirjem, ker le tako jo moremo ohraniti katoliško, v tem plitvem okolju. Skrb pa je tudi ohranjati jo narodno zavedno, kar naj zajema v naših mladinskih organizacijah. V debati, ki je sledila, so se razčlenile marsikateri težave in navzoči so se razšli z novo vzpodbudo v krog svoje družine z zavestjo, kako prepotrebni bi bili pogostejši slični sestanki.

Ga. Dacar Marija je nenadno težko obolela in so jo morali dne 20. maja prepeljati v bolnišnico oskrbo. Želimo ji skorajnje ozdravitve.

BARILOCHE

Čilška odprava na Cerro Paine. - V preteklem poletju v jan. in februarja je skupina čilških andinistom poskušala dopeti na vrh Paine Oeste, gore, ki je kot znano, zahtevala v januarju l. 1954 življenje našega rojaka **Pangerca** in bariloškega andinista **Schmolla**. Čilški planinci so usmerili svoje napore v zahodni steni, kjer sta raziskavala razne možnosti novembra l. 1954 barilošana Meiling in Vallmitjana. Po treh tednih so Čilenci opustili borbo pod vrhom Cumbre Norte (ali Cumbre Falsa), kjer so zastoj poskušali doseči sedlo med tem vrhom in najvišjo pico (Pico Principal). Vendar so dospeli tako visoko, da so mogli posneti fotografijo kupole s severne strani, kjer izgleda jako težka, vendar ne nemogoča. Kot prva bariloška odprava, so tudi Čilenci doživeli dosti neprilik z vremenom.

Svobodna Slovenija, 16. junija 1955 - št. 24.

PUTIN OBLJUBLJA „BLEŠEČO PRIHODNOST“

Ruski predsednik Vladimir Putin se je v govoru na prireditvi ob dnevu Rusije, ko v državi praznujejo dan samostojnosti, zavzel za krepitev demokratičnih vrednot v državi, obenem pa Rusiji obljubil „blešečo prihodnost“. Putin je v govoru, ki ga je prenašala tudi ruska televizija, pohvalil rusko ustavo, ki je po njegovem mnenju „ena izmed najbolj demokratičnih na svetu“, saj daje prednost človekovim pravicam in svobodinam. „Dan Rusije pomeni za nas neločljivo celoto vrednot, kot so demokracija, državnost in patriotizem“, je dejal ruski predsednik na svečani prireditvi v Kremlju, ki so se je udeležili številni ruski politiki, verski voditelji in ugledni akademiki, Putin pa je nekaterim znanstvenikom in kulturnim delavcem podelil tudi priznanja.

G-8 O NAJREVNEJŠIH

Britanski finančni minister Gordon Brown je povedal, da so finančni ministri držav članic skupine G-8 dosegli zgodovinski dogovor o odpisu dolga najrevnejšim državam v vrednosti 40 milijard dolarjev. Brown je dejal, da bodo sto odstotkov dolga do mednarodnih finančnih ustanov

SLOVENCİ IN ŠPORT

ROBIČ IN BALOH PROTI 5.000 KM

Slovenski ekstremni kolesar Marko Baloh se je odpravil v Združene države Amerike, kjer bo 19. junija nastopil na letonjski dirki preko Amerike (RAAM). Kolesarji, lani je na dirki zmagal Slovenec Jure Robič, letos pa je za najtežjo kolesarsko preizkušnjo že prijavljenih 25 posameznikov, tudi branilec zmage Robič, bodo na skoraj 5.000 kilometrov dolgi poti "preplezali" tudi tri tritisočake in pri tem opravili kar 35.000 vrtnskih metrov.

USPEHI ANJE IN SARE

Plavalka Anja Klinar je na mednarodnem plavalnem mitingu v francoskem Canet en Roussillon osvojila drugo mesto na 400 m metano z izidom 4:46,74 minute. Zaostala je le za Kitajko Ying Liu, ki je bila sekundo hitrejša od slovenske reprezentantke. Anja je osvojila tretje mesto na pol krajni razdalji (2:18,86). Spet je slavila Kitajka Ying Liu (2:16,50) pred Madžarko Agnes Kovacs. V Rimu pa je Anja vendar dosegla tudi zmago in sicer na 200 m metano (2:17,87).

Po pričakovanju je v francoskem Canet en Roussillonu v finalu na 200 m prosto nastopila tudi druga plavalka radovljanskega kluba Sara Isakovič. V svoji paradni disciplini je v izjemni konkurenci zasedla 5. mesto (2:00,26). Tudi ona je potem v Rimu nadaljevala z dobrimi rezultati: dosegla je nov slovenski rekord na 400 m prosto. Z izidom 4:13,27 je za 62 stotink sekunde popravila star rekord, ki ga je Anja Čarman dosegla na sredozemskih igrah pred štirimi leti v Tunisu. Isakovičeva je z rekordnim dosežkom zaostala le za Romunko Camelio Potec (4:09,83) in Kostaričanko Claudio Poll (4:10,87). Nastopila je na 100 m prosto in bila prav tako tretja (57,00).

ŠE VEDNO SO MOŽNOSTI

Nogometni reprezentanci Belorusije in Škotske sta v tekmi kvalifikacij za svetovno prvenstvo v Nemčiji v Minsku remizirali, izid je bil 0:0. Neodločen izid povsem ustreza tudi Slovincem, ki so tako obdržali tretje mesto na lestvici skupine 5.

OSEBNE NOVICE

Umrla sta: v Córdoba g. Franc Remic (78); v Tucumánu Šara Lescano roj. Križ. (46) Naj počivata v miru!

Darovali so:

V dobrodelni sklad Zveze slovenskih mater in žena je N.N. iz Olivosa ob krstu vnuka daroval 100 dolarjev; gospa Joža Marin pa 150 pesov. **Bog povni dobrotnikom!**

V tiskovni sklad Svobodne Slovenije je N.N. iz Ramos Mejie derovala 50 evrov, namesto cvetja na grobove pobitih domobrancev. **Bog plačaj.**

nemudoma odpisali 18 najrevnejšim državam na svetu, med katerimi jih je večina v Podzaharski Afriki. Ostalih 20 držav, ki prav tako sodijo v sklop močno zadolženih revnih držav (HIPC), bo do odpisa dolga upravičenih, ko bodo dosegle stroge cilje dobrega vladanja in preprečevanja korupcije, ki so predvideni z iniciativo HIPC. Skupaj z odpisom dolga tudi tem 20 državam bo skupni odpis vreden več kot 55 milijard dolarjev.

KOREJA PREKINILA ZVEZE S SVETOM

Severna Koreja, ena najbolj zaprtih držav na svetu, je blokirala večino telefonskih zvez s tujino, so sporočile južnokorejske oblasti. „Kaže, da je večina mednarodnih telefonskih zvez pod nadzorom in da je od sredine leta 2004 uporaba mobilnih telefonov omejena,“ je izjavil neimenovani vir v južnokorejski vladi. Južnokorejski časnik JoongAng je poročal, da je režim v Pjongjangu že konec aprila blokiral 90 odstotkov telefonskih linij z zunanjim svetom in od maja 2004 zasegel več kot 20.000 mobilnih telefonov. Mobilne telefone imajo v Severni Koreji od leta 2002, vendar je njihova uporaba strogo nadzorovana, podobno kot internet. Kot navaja omenjeni časnik, imajo zaradi omejitev na severnokorejskem zunanjem ministrstvu le dve telefonski liniji, vojska ima prav tako dve, ministrstvo za trgovino pa le eno.

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE** / Director: **Valentín B. Debeljak** / Proprietario: **Asociación Civil Eslovenia Unida** / Presidente: **Alojzij Rezelj** / Redacción y Administración: **RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA** / Telefon: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: **esloveniau@sinectis.com.ar**
Glavni urednik: Tine Debeljak ml. / **Za Društvo ZS:** Alojzij Rezelj / **Sodelovali so še:** Tone Mizerit, Gregor Batagelj, Miriam Jereb Batagelj, Ema Pogačar, Milena Alhčín, Polona Makek, Matjaž Čeč, Pavlina Dobovšek, dr. Marijan Smolnik. **Mediji:** STA, Radio Ognjičič, Družina.

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 75, pri pošiljanju po poti pa \$ 100; obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko potjo. Z navadno potjo 85 USA dol. za vse države.

Čeke: v Argentini na ime „Eslovenia Libre“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“.

Oblikovanje in tisk: **TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.** / Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina - Tel.: (54-11) 4362-7215 - E-mail: **info@vilko.com.ar**

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Cuenta N° 7211
	R. Nac. de la Propiedad Intelectual N° 881153

MALI OGLASI

CATERING

Cocina & Fusión. Srečanja — Praznovanja — Sprejemi. Najboljša okusna postrežba! **Julio Lallire, Chef Ejecutivo.** Tel.: 4641-6986; mobitel: 15 5564-2831; e-mail: jullace@yahoo.com.ar

TURIZEM

Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu
H. Yrigoyen 2742 - San Justo
Tel. 4441-1264 / 1265

ZOBOZDRAVNIKI

Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474

ADVOKATI

Dr. Vital Anič, Odvetnik Paraná 830, 5. nadstr. - Buenos Aires. Prijave na: Tel./faks: 4798-5153. e-mail: estudioasic@cpacf.org.ar

DOBOVŠEK & asociados - odvjetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdobovsek@hotmail.com

Dr. Marjana Poznič - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844 - mpoznic@sfanet.com.ar

PRILOŽNOST DODATNEGA ZASLUŽKA

za Slovence v Argentini

Mednarodno podjetje izbira za začetek delovanja v Sloveniji poslovne partnerje s strokovnimi, poslovnimi ali osebnimi stiki v Sloveniji in Argentini. Za dodatne informacije pišite na poslovpartner@yahoo.com.ar

OBVESTILA

ČETRTEK, 16. junija:

Mesečni sestanek ZSMŽ-San Martín. V spomin na 60. obletnico odhoda od doma bo ga. Pavči Maček-Eiletzova pripovedovala o svoji izkušnji, ko sta bili s sestro „Zaprta v Teharjih“.

SOBOTA, 18. junija:

Redni pouk na Srednješkem tečaju RMB ob 15.00 uri v Slovenski hiši.

Poslovljni večer RASTI XXXIV v Slovenski hiši. Ob 19,15 sv. maša v slovenski cerkvi Marije Pomagaj; ob 20,30 kulturni program v dvorani škofa G. Rožmana.

NEDELJA, 19. junija:

V Argentini očetovski dan.

Konferenca Odbora SDS-Slovenske demokratske stranke, Argentina. Ob 9,30 sv. maša za Slovenijo. Ob 10,30 začetek volilne konference (občnega zbora).

Šolska proslava dneva državnosti in slavje očetovskega dne, ob 10.30 uri na Pristavi.

PONEDELJEK, 20. junija:

Sestanek zveze žena in mater s Pristave ob 10. uri. Gospa Cirila Pernišek Žužek bo brala izpiske iz očetovega dnevnika. Vabljeni tudi možje.

Spominska maša ob 40. letnici smrti mons. Janeza Hladnika, ob 19. uri v cerkvi sv. Jožefa v Lanusu.

SOBOTA, 25. junija:

Praznik državnosti v Slovenski hiši.

NEDELJA, 26. junija:

Spominska proslava v našem domu v San Justu in na Pristavi.

Drugo letno srečanje družva slovenskih upokojencev v San Justu.

SREDA, 29. junija:

Učiteljska seja voditeljic osnovnoškolskih tečajev, ob 20. uri v Slovenski hiši.

SOBOTA, 2. julija:

Redni pouk na Srednješkem tečaju RMB ob 15.00 uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 10. julija:

Tombola v našem domu v San Justo.

ČETRTEK, 17. julija:

Redni mesečni sestanek Zveze slovenskih mater in žena, ob 16.30 v Slovenski hiši. Lic. Emi Urbančič Marušič po predavala, kateri so vedno dobrodošli „Nasveti za duševno in telesno zdravje“.

Pred tririnajstimi leti smo Slovenci dobili svojo državo. Zato bomo skupaj slavili PRAZNIK SLOVENSKE DRŽAVNOSTI

v soboto, 25. junija 2005 v Slovenski hiši v Buenos Airesu

ob 19. uri sv. maša za vse pokojne in žive slovenske javne delavce. Poje pevski zbor iz San Martina pod vodstvom prof. Lučke Marinček Kastelic.

ob 20. uri slavnostna akademija v dvorani in podelitev odličij.

Slavnostni govornik prof. Vinko Rode.

Kulturni program: Ani Rode in folklorna skupina Maribor.

Sledi prijateljska večerja, v režiji Slomškovega doma.

Vstopnice za večerjo por \$ 15.- v predprodaji v Slovenski hiši in pri predsednikih slovenskih Domov

Pravočasno lahko tudi rezervirate nakaznico na tel: 4636-0841

Ves čas: razstava slovenskih likovnih umetnikov.

Vsi rojaki prisrčno vabljeni!

Zaostanki pri denacionalizaciji

Na ministrstvu za pravosodje so zaskrbljeni ob tem, da se postopki denacionalizacije tako vlečejo. Po stanju na dan 31. marec letos bi po terminskem načrtu upravne enote že morale zaključiti s postopki vračanja, kar pa ni izvedeno. Po stanju na dan 31. marec letos je bilo na upravne enote (UE) vloženi 38.297 denacionalizacijskih zahtevkov; do

30. septembra 2002 je bilo pravnomočno rešenih 79 odstotkov vseh zadev, do 31. marca letos pa 90 odstotkov zadev.

Največ nerешenih zadev je bilo na področju vračanja kmetijskih zemljišč, gozdov in kmetijskih gospodarstev, sledi področje vračanja stanovanjskih hiš, stanovanj, poslovnih stavb, poslovnih objektov in stavbnih zemljišč ter področje vračanja zasebnih gospodarskih podjetij.

Na drugi stopnji je občutno v zaostanku ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki ima nerешenih 547 pritožb, čeprav bi morali razrešiti že vse.

Nerешeni denacionalizacijski postopki, ki se vlečejo že skoraj 14 let, so med najbolj zapletenimi. Na ministrstvu pričakujejo, da bi se lahko vsi nerешeni postopki rešili že v tem letu.

Mesec dni slovenske umetnosti v Chicagu

V galeriji LIPA v središču Chicaga se bodo od 10. junija do 8. julija tamkajšnji javnosti predstavili trije slovenski umetniški projekti, in sicer Memory - Zgodovina slovenskega grafičnega oblikovanja avtorja Martina Briclja, Sixpack, potujoča razstava del sodobne slovenske arhitekture iz šestih domačih arhitekturnih birojev (ki smo jo svojčas že videli v Buenos Airesu), ter Kaj ostrega? - Any sharp objects?, projekt devetnajstih slovenskih modnih oblikovalcev tekstilij in oblačil, katerega vodja je Sanja Grcič.

Projekt združuje enajst variacij na temo potovanja. Avtorji so ponudbo modne srenje na Slovenskem v obliki osebne prtljage shranili v enajst kovčkov, naslov projekta Kaj ostrega? pa izvira iz vprašanja uradnih oseb na letališčih ob pregledu osebne prtljage in opominja na z varnostjo in nadzorom obremenjeno proceduro, ki je nastala iz strahu pred terorističnimi napadi.

Vodeni ogledi Žal

Na Plečnikovih Žalah bodo, letos že drugič zapored, potekali Dnevi dedičine evropskih pokopališč. Po zakladnici arhitekture, umetnosti in pogrebnih običajev bosta Žale in Javno podjetje in mestna občina Ljubljana pripravila brezplačne vodene ogleda.

Kot je pojasnil direktor Žal si bodo tudi sicer prizadevali z infomati oziroma z računalniškimi predstavitvami zagotoviti vodstvo po pokopališču vse dni v letu. Infomati na Žalah bodo ponujali podatke o pokojnikih in nagrobnih obeležjih na Žalah, obogateni pa bodo s podatki iz knjige Milene Pirškur Ljubljanske „Žale - vodnik po pokopališču“.

V pripravi je tudi drugi del omenjenega vodnika, ki se bo osredotočal na arhitektonsko dedičino, medtem ko Ljubljanske Žale - vodnik po pokopališču v osrednjemu delu knjige vsebuje abecedni seznam evidenciranih pokojnikov ter seznam grobišč, na primer verskih skupnosti, vojakov; zapi-

si o pokojnikih vsebujejo podatek o lokaciji groba, ime, priimek, letnici rojstva in smrti, če sta napisani na nagrobniku, ponekod sledi kratek biografski opis, drugod pa je kratek zapis o nagrobniku.

Združenje kulturno pomembnih evropskih pokopališč ASCE so ustanovili, da bi vzpodbujali varovanje in obnavljanje pokopaliških spomenikov, opozarjali na pomen kulturne, zgodovinske in arhitekturne dedičine pokopališč.

Plečnikove Žale so nastale med letoma 1938 in 1940. Arhitekt se je pri njihovem snovanju naslonil na idejo o vrtu vseh svetnikov. Na začetek vrta je postavil monumentalne propileje - vhod v vrt, za njimi pa razporedil tririnajst mrljkih vežic in osrednjo molilnico.

Žale so pomemben kulturni in zgodovinski spomenik, kjer - podobno kot na starejšem ljubljanskem pokopališču Navje - počiva vrsta pomembnih osebnosti slovenskega kulturnega in političnega življenja.

ZDRAVJE

Ukrotite visok holesterol

Povišano raven holesterola v krvi lahko uspešno uravnavate s pravilno in zdravo prehrano. Pozorni morate biti predvsem pri vnosu maščob. Zelo pomembno vlogo pri zniževanju holesterola v krvi pa imajo tudi rastlinski steroli.

Ključni dejavnik v zdravi prehrani je znižanje vnosa nasičenih in transmaščob. Nadomestite jih lahko s polinasičenimi ali mononasičenimi maščobami (grasas polisaturadas y monosaturadas). Polinasičene maščobe nižajo raven skupnega in slabega (LDL) holesterola v krvi in vzdržujejo zdravo srce. Najdete jih v rastlinskih oljih, sončnicah, soji in drugih semenih.

Tudi mononasičene maščobe nižajo skupni in LDL holesterol, če jih uporabljate namesto nasičenih. Mononasičene maščobe najdete v olivnem olju in semenih avokada. Posebej učinkoviti pri nižanju ravnih holesterola v krvi pa so izdelki, ki vsebujejo rastlinske sterole. Ti namreč zmanjšujejo absorpcijo holesterola v telesu. Hrana, ki vsebuje rastlinske sterole,

lahko ob prehodu na zdrav način prehranjevanja zniža raven LDL holesterola v krvi za deset do 15 odstotkov.

Pri spreminjanju načina življenja in prehrane pa je pomembno tudi to, da morajo biti vse spremembe v načinu prehranjevanja postopne. Nagle spremembe namreč ne prinašajo dolgoročnih učinkov. K zniževanju povišanega holesterola v krvi sicer pripomore tudi splošno znižanje telesne teže in redna telesna aktivnost.

SPOMINSKA PROSLAVA NA PRISTAVI

v nedeljo 26. junija po sv. maši.

Govor gospe Vere Kokalj Zurc

Prisrčno vabljeni!

NAŠ DOM SAN JUSTO - Tombola - 10. julija 2005

NAŠ DOM SAN JUSTO

26. junija 2005

Spominska proslava

“Slava vam, naši križarski vitezi — domobranci!”

Simfoničana pesnitev — Vladimir Kos

08.00: sv. maša za vse žive in rajne domobranci in žrtve komunistične revolucije

09.30: polaganje venca pred Balantičevim spomenikom

10.00: slavnostna akademija v dvorani našega doma